

การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของภาครัฐ^๑

“...ในเมืองไทยนี้ถ้าทำกิจการ ทหาญความปกครองหรือดำเนินกิจการ ทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ ทั้งในด้านธุรกิจ ในด้านอาชีพ มีทุจริตเมืองไทยพั้งของเราเมืองไทยนี้ที่ยังไม่พั้ง ก็เพราะว่าเมืองไทยนี้นับว่าแจ้งมาก แต่ว่าเดี๋ยวนี้ ถ้าหากว่าทำไม่ระวัง เจ็บให้พั้ง มันก็เหมือนบ้านที่กำลังคลอน บ้านกำลังคลอนอะไรสันนิษเดี๋ยวก็ถล่ม เมื่อถล่มแล้วก็จะแย่...เมื่อทำอย่างนั้นคือโครงการ มันไม่ดี เห็นมาหลายแล้ว ะหว่างหน่วยราชการ...ไม่ได้สอดคล้องกัน โครงการไม่ทำให้สอดคล้องก็เกิดเรื่อง ก็แก้ไขได้ ไม่สู้ยากนัก แต่ต้องไม่มีทุจริตจะต้องร่วมกัน แต่ถ้ามีทุจริตมาเพิ่มในกิจการเหล่านี้แล้ว จะทำให้ร้ายแรงขึ้น เป็น ๒-๓ เท่า...”

พระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา
ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา พระราชวังดุสิต
เมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๒

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถประยุกต์ใช้ได้ในทุกระดับและทุกสาขา โดยมีหลักการที่คล้ายคลึงกัน คือ เน้นการเลือกปฏิบัติอย่างพอประมาณ มีเหตุผล และสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่ตนเองและสังคม โดยดำเนินการด้วยความรอบคอบ ระมัดระวัง สร้างเครือข่ายเพื่อร่วมมือในกิจกรรมต่างๆ โดยที่รายละเอียดของวิธีการ ขั้นตอนการปฏิบัติจะมีความแตกต่างกันไปตามแต่ละสาขาภารกิจ

ด้านการกำหนดนโยบายและบริหารจัดการองค์กร

การเตรียมนโยบาย แผนงาน หรือโครงการต่างๆ ควรเน้นการพัฒนาที่สร้างความสมดุลในด้านเศรษฐกิจ

สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม ให้เกิดขึ้นพร้อมๆ กับการรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงต่างๆ โดยมุ่งให้ประชาชน/ชุมชน สามารถพึ่งตนเอง และสามารถเป็นที่พึ่งของสังคม/ประเทศชาติได้ในที่สุด ทั้งนี้ การสร้างฐานให้เข้มแข็งและสมดุล นักบริหารต้องมีความตระหนักเข้าใจในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างถ่องแท้ และสามารถนำมาขับเคลื่อนในหน่วยงาน และประยุกต์ใช้ในระบบของการทำงานทุกระดับจากระดับบนและระดับล่างควบคู่กันไป

การออกกฎหมายและข้อบัญญัติต่างๆ

ต้องยึดมั่นอยู่บนพื้นฐานของความพอเพียง โดยบำรุงรักษาสิ่งที่ดีที่มีอยู่แล้ว เช่น ค่านิยม องค์กรความรู้

^๑ คัดลอกจากหนังสือ **ประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง** ของคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๕๐ และหนังสือ **การประกวดผลงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ครั้งที่ ๒** ของสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ, ๒๕๕๔. เพื่อเผยแพร่ในการประชุมประจำปี ๒๕๕๔ ของมูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาประเทศตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เรื่อง “อะไร คือ เศรษฐกิจพอเพียง” วันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๕๕ ณ ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุมอิมแพ็ค เมืองทองธานี.

สิ่งแวดล้อมที่ดี ให้คงอยู่ พร้อมทั้งปรับปรุง/แก้ไข/ยกเลิก ส่วนที่ไม่ดีที่เป็นเหตุให้เกิดความไม่สมดุล ไม่พอเพียงในสังคม ให้กลับมาสู่แนวทางปฏิบัติที่มุ่งสู่ความสมดุลและสนับสนุนให้เกิดสิ่งดีที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมแต่ยังขาดอยู่ เช่น ความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยี การพัฒนาฝีมืออาชีพต่างๆ ให้เกิดขึ้นอย่างสมดุลกับศักยภาพและระดับการพัฒนาของท้องถิ่น/ประเทศชาติ เพื่อนำไปสู่ความสามารถในการพึ่งตนเองได้ของคน/ชุมชนในทุกๆระดับ

ด้านการบริหารจัดการระบบงบประมาณ

มีความสอดคล้องกับเป้าหมายภารกิจ การใช้จ่ายงบประมาณขององค์กรในทางที่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม โดยใช้หลักพอประมาณ ในการลงทุนของภาครัฐ หน่วยงานภาครัฐต้องรู้จักการใช้งบประมาณในทางที่ถูกต้อง โดยใช้จ่ายเงินงบประมาณให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม ประหยัด สมเหตุสมผล โปร่งใส ตรวจสอบได้ มีการใช้เหตุผลในการวิเคราะห์การจัดสรรงบประมาณด้านต่างๆ โดยคำนึงถึงผลกระทบต่อประชาชน สังคม และองค์กร บนฐานความคิดที่มุ่งเป้าหมายการสร้างประโยชน์และความสุขของส่วนรวม

การบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพ

ความเป็นหน่วยงานภาครัฐที่ยึดปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่ได้แตกต่างกับบุคคลหรือชุมชนคือ ต้องช่วยกันสร้างคุณค่า จิตสำนึกใหม่ ให้พ้นจากความเอารัดเอาเปรียบ การเบียดเบียนผู้อื่น การฉ้อฉลคอร์รัปชัน การจัดสรรเลือกใช้เทคโนโลยี ระบบสื่อสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ ประหยัดและคุ้มค่า เหมาะสมกับการใช้งาน และศักยภาพของคนในองค์กร อันจะนำไปสู่การประหยัดงบประมาณค่าใช้จ่าย อีกทั้งส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมใหม่ๆ ที่สอดคล้องกับองค์กร

การบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล

มีการจัดสรรกำลังคนให้เหมาะสมเกิดประสิทธิภาพในการทำงาน การสร้างบรรทัดฐาน ค่านิยมที่สอดคล้อง

ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้เกิดขึ้นในหน่วยงาน ยึดหลักคุณธรรม จริยธรรมในการทำงาน ด้วยความเพียร ความซื่อสัตย์สุจริต ขันติ การยอมรับฟังความเห็นที่แตกต่าง ตลอดจนสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องกับผู้เกี่ยวข้อง ทั้งในขั้นตอนการทำงานและผลที่เกิดขึ้นในเชิงบวก และเชิงลบ วางแผนพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้มีความรู้ ทักษะความสามารถสนับสนุนเพิ่มพูนความรู้ของคนในองค์กรให้มีความสามารถที่หลากหลาย มีการถ่ายทอดนโยบายให้ความรู้และเสริมสร้างปลูกฝังแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างสม่ำเสมอ เพื่อพัฒนาให้หน่วยงานเป็นองค์กรที่มีคนเก่งควบคู่กับเป็นคนดี รับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวม ร่วมกันทำงานเป็นทีมรวมพลังได้ สร้างค่านิยมที่เป็นที่ยอมรับของสังคม เพราะหน่วยงานที่มีกำลังคนที่มีคุณภาพ มีความสามัคคี ย่อมสามารถขับเคลื่อนองค์กรให้ก้าวหน้าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมภายนอกได้

หน่วยงานภาครัฐที่ดีมีผลสัมฤทธิ์

การเป็นหน่วยงานภาครัฐที่ดีมีผลสัมฤทธิ์อยู่ที่การมีคุณค่าในองค์กร ความมีศักดิ์ศรี ความภูมิใจในความเป็นหน่วยงานที่สร้างประโยชน์แก่ประชาชนและสังคมส่วนรวม ความมีพลังและความสำเร็จในการปฏิบัติตามภารกิจหน้าที่ขององค์กรได้บรรลุวัตถุประสงค์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในหน่วยงานภาครัฐ จึงเป็นเศรษฐกิจแบบบูรณาการ ทั้งด้านการเงินงบประมาณ การบริหารจัดการ ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม การพัฒนา คุณภาพบุคลากร และการพัฒนาเทคโนโลยีและสร้างสรรค์นวัตกรรม

เศรษฐกิจพอเพียงสำหรับข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ

การดำเนินชีวิตตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นการดำเนินชีวิตแบบปกติธรรมดา โดยข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องเริ่มต้นสร้างความพอเพียงให้เกิดขึ้นในการดำเนินชีวิตของแต่ละบุคคลก่อน ทั้งการสร้างความรู้ ความสามารถ การพัฒนาสิ่งที่เป็นอยู่ให้ดีขึ้น การใช้ชีวิตแบบเรียบง่าย ไม่ฟุ้งเฟ้อ ใช้ชีวิตตามกำลังความสามารถของ

ตัวเอง ต้องคิดใช้เหตุผล ประมาณตนเองให้เป็น หากจำเป็น ต้องมีหนี้สิน ควรเป็นหนี้ที่ก่อให้เกิดรายได้ หรือเป็นประโยชน์ ต่อตนเองและครอบครัว และต้องใช้ความระมัดระวังมากขึ้น มีความพยายามมากขึ้น ขยันมากขึ้น ต้องใช้สติปัญญา สร้างภูมิคุ้มกันในการดำรงชีวิต โดยตั้งมั่นอยู่บนพื้นฐาน การทำความดี ต้องพัฒนาตนเองให้มีความสามัคคี ความรู้คิด พิจารณาให้ดี อะไรควรทำ อะไรไม่ควรทำ ยึดหลักคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ความถูกต้อง ความดีงาม เพราะ ความถูกต้องและความดีงามจะนำมาซึ่งความความมั่นคง ทางสังคมและความสุขในจิตใจ

ในการทำงานและปฏิบัติหน้าที่ จะต้องตระหนักถึง บทบาทหน้าที่ของตนในการเป็นผู้ให้บริการแก่สังคม และ ร่วมเสริมสร้างสภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อการอยู่ร่วมกันของ คนในสังคม และอยู่ร่วมกับระบบนิเวศได้อย่างสมดุล มีสำนึก ในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต มีสติยังคิด ใช้ปัญญาพิจารณา อย่างรอบคอบในการดำเนินชีวิตและปฏิบัติหน้าที่บนพื้นฐาน ของความมีเหตุมีผล พอประมาณกับศักยภาพและสถานภาพ ของแต่ละบุคคลในแต่ละสถานการณ์ และหมั่นเสริมสร้าง ความรู้ให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงต่างๆ เพื่อจะได้มีภูมิคุ้มกัน ในตัวที่ดี

ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ควรสั่งการหรือ ชี้นำประชาชน/ชุมชนมากเกินไป แต่ควรสนับสนุนให้ ประชาชน/ชุมชนสามารถช่วยตนเอง กำหนดทิศทาง การพัฒนาหรือแผนงาน กิจกรรมที่ยั่งยืนบนชาตตนเอง พึ่งพาตนเองได้ แล้วให้ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ มาช่วยสนับสนุนให้แผนงาน กิจกรรมนี้เป็นจริงขึ้นมา

ตามหลักการพัฒนา “ช่วยเหลือประชาชน/ชุมชนเพื่อให้ เขาช่วยตัวเองได้”

การร่วมกับผู้อื่น ต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีแรงงานคือช่วยกันทำงาน มีสมองคือช่วยกันคิด ใช้ความรู้ ความสามารถ ความถนัดความเชี่ยวชาญของตนเอง ในการพัฒนางานและแนะนำผู้อื่น เอื้อเพื่อเกื้อกูลกัน คำนี้ถึง สิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ต่อผู้อื่น ต่อส่วนรวม ย่อมนำมา ซึ่งความปรองดองสามัคคี อยู่ร่วมกันช่วยกันพัฒนาให้ ก้าวหน้าอันเป็นภูมิคุ้มกันที่ดีขององค์กรและสังคม

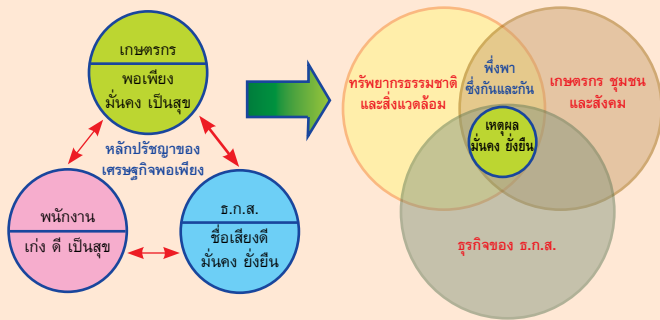
เศรษฐกิจพอเพียงสำหรับนักการเมือง

นักการเมืองที่มีหลักคิด และหลักปฏิบัติบนพื้นฐาน ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจะต้องเป็นตัวอย่างของผู้นำ ที่มีความเข้มแข็งทางด้านคุณธรรม จริยธรรม มีความละเอียด และเกรงกลัวต่อการกระทำความผิดแม้เพียงเล็กน้อย เนื่องจากการกระทำของผู้นำส่งผลกระทบต่อ ชุมชน/สังคม และในขณะเดียวกันนักการเมืองในทุกระดับ จะต้องรู้จักสังคม ชุมชน ที่แต่ละคนเป็นผู้แทนอย่างถ่องแท้ มีความเข้าใจระบบการปกครองและระเบียบปฏิบัติต่างๆ ตามกฎหมายและขนบธรรมเนียมประเพณีของสังคม รอบรู้และเท่าทันการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ทั้งภายใน และภายนอกประเทศ โดยมุ่งที่จะดำเนินวิถีทางการเมือง เพื่อให้ท้องถิ่น/ประเทศชาติ มีความก้าวหน้าไปอย่างสมดุล ในทุกๆ ด้าน และคนในท้องถิ่น/ประเทศชาติ อยู่อย่างพอเพียง สมัครสมานสามัคคีปรองดองกัน

ตัวอย่างการประยุกต์ใช้ปรัชญา^๒ ธนาการเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.)

ธ.ก.ส. เป็นธนาการพัฒนาชนบทที่มีการจัดการที่ทันสมัย และดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงภายในองค์กร โดยขับเคลื่อนพร้อมกันทั้ง ๓ ด้าน คือ ด้านองค์กร (Organization) ด้านพนักงาน (Employee) และด้านลูกค้า (Customer) เพื่อเป็นพลังแห่งการเกื้อกูลซึ่งกันและกันให้สามารถฟันฝ่าภาวะการเปลี่ยนแปลงภายใต้สถานการณ์ต่างๆ กันได้อย่างมั่นคง

การมีความรู้

- นำกระบวนการจัดการความรู้มาใช้ในการพัฒนาพนักงานในทุกมิติ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่องค์กร และมุ่งสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยได้มีการสำรวจความพึงพอใจของลูกค้า และรวมภูมิปัญญาขององค์กรในรูปแบบของ Best Practice และสร้างวัฒนธรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของพนักงานในโครงการชุมชนนักปฏิบัติ ขยายโอกาสการเรียนรู้ของพนักงานทุกระดับด้วยระบบ e-learning และสร้างองค์ความรู้ เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่สหกรณ์การเกษตร รวมทั้งส่งเสริมการปลูกฝังวัฒนธรรม ธ.ก.ส. และการเรียนรู้เพื่อสร้างนวัตกรรมในการทำงาน
- นำระบบสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการแผนการฟื้นฟูและพัฒนาอาชีพเกษตรกร สร้างกลไกกระบวนการถ่ายทอดความรู้สู่เกษตรกรรุ่นใหม่และเยาวชน ตลอดจน

ให้ความรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่บุคลากรในองค์กรอย่างต่อเนื่อง และมีการพัฒนาบุคลากรทุกระดับอย่างต่อเนื่อง โดยเชิญนักวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิต่างๆ ปราชญ์ชาวบ้าน มาให้ความรู้ คำปรึกษา และข้อเสนอแนะแก่ฝ่ายจัดการและพนักงานผู้วางแผน

- ส่งเสริมชุมชนให้มีการสืบทอดและประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีแผนชุมชนเพื่อการพึ่งพาตนเอง สร้างเครือข่ายองค์กรชุมชนที่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และทำกิจกรรมร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ

การมีคุณธรรม

- กำหนดคุณลักษณะหลักของกระบวนการกำกับดูแลกิจการที่ดี ประกอบด้วย หลักสร้างสรรค์คุณภาพ ประกันคุ้มครอง รักษาสิ่งแวดล้อม ร่วมกันคิดร่วมกันทำ เปิดเผย โปร่งใส ซื่อสัตย์สุจริต เสมอภาคเป็นธรรม สำนักรับผิดชอบ และสนับสนุนการเรียนรู้
- กำหนดกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และวิธีปฏิบัติ เพื่อให้บุคลากรมีคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติ ได้แก่ จรรยาบรรณการป้องกันความขัดแย้งทางผลประโยชน์ การสร้างสรรค์วัฒนธรรมที่พึงประสงค์ ๕ ประการ คือ ซื่อสัตย์สุจริต มีสำนักรับผิดชอบ ตอบสนองเป็นทีม ยึดบริการด้วยใจ และใช้ชีวิตพอเพียง
- มีการรณรงค์เพื่อเสริมสร้างและปลูกฝังคุณธรรมให้แก่บุคลากรในองค์กร โดยให้พนักงานมีส่วนร่วม เช่น กิจกรรมลด ละ เลิกการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กิจกรรม “บริการด้วยใจ” คัดเลือกคนพอเพียงของ ธ.ก.ส.
- สร้างแนวทางการมีส่วนร่วมภายในองค์กรทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค มีการกระจายอำนาจและถ่วงดุลอำนาจ เพื่อให้เกิดประโยชน์กับเกษตรกร และชุมชนอย่างสูงสุด ส่งเสริมให้ชุมชนตระหนักในคุณธรรมตามหลักศาสนาของตน มีความซื่อสัตย์สุจริต อดทน และมีความเพียรในการใช้สติปัญญาดำเนินชีวิตบนทางสายกลาง เกิดความสมดุลในชีวิต และจัดสรรผลประโยชน์ในชุมชนแก่สมาชิกอย่างเป็นธรรม

^๒ เรียบเรียงจากหนังสือ การประกวดผลงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ครั้งที่ ๒ โดยสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ, ๒๕๕๔.

ความพอประมาณ

- **ดำเนินงานโดยยึดหลักความมั่นคง ยั่งยืน** และมีความพอเพียงของแหล่งเงินทุน พึ่งพาตนเองด้านเงินทุนโดยการระดมเงินฝากจากเกษตรกรและประชาชนทั่วไปแทนเงินฝากจากธนาคารพาณิชย์ สนับสนุนการจัดทำบัญชีครัวเรือน เพื่อให้เกษตรกรมีเงินออมเพิ่มขึ้น ให้เพียงพอกับการให้ความช่วยเหลือด้านเงินทุนแก่เกษตรกรรายย่อยและประชาชนในชนบทควบคู่กับการแนะนำกำกับดูแลที่ดี
- **รณรงค์ให้บุคลากรรู้จักความพอดี** ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น ส่งเสริมให้บุคลากรมีสุขภาพดี โดยลด ละ เลิกอบายมุข รู้จักบริหารจัดการการเงินของตนเอง โดยการลดรายจ่าย ลดภาระหนี้ เพิ่มเงินออม
- **จำกัดจำนวนผู้เข้ารับการพัฒนา** เพื่อให้เหมาะสมกับอัตรากำลังพนักงาน และหน่วยงานที่มีส่วนร่วมในการพัฒนา เพื่อให้เกิดคุณภาพ เน้นแบบค่อยเป็นค่อยไป และเลือกหาหลักสูตรที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและความต้องการการพัฒนาศักยภาพของชุมชน
- **ส่งเสริมให้ชุมชนและเกษตรกรสร้างความพอดีในครอบครัว** เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ มีกิจกรรมลดรายจ่ายในครัวเรือน ลดต้นทุนการผลิตในการประกอบอาชีพ สร้างขนาดการผลิตให้สอดคล้องกับความสามารถในการบริหารจัดการ สร้างกระบวนการผลิตที่เน้นเพื่อการบริโภค หรือจำหน่ายภายในชุมชนเป็นหลัก หากมีส่วนเหลือจึงให้จัดตั้งเป็นกลุ่มวิสาหกิจ เพื่อจำหน่ายผลิตภัณฑ์ไปสู่ภูมิภาค

ความมีเหตุผล

- **ให้ความสำคัญกับการเพิ่มรายได้และลดรายจ่าย**

สร้างความมั่นคงทางการเงิน โดยการจัดหาแหล่งเงินให้เพียงพอสำหรับภารกิจของธนาคาร และมีต้นทุนที่เหมาะสมและดูแลบริหารเงินอย่างมีประสิทธิภาพ

- **มุ่งเน้นการให้บริการที่ประทับใจแก่ลูกค้า** ด้วยการสร้างวัฒนธรรมการบริการด้วยใจ รวมทั้งสนับสนุนข้อมูลข่าวสาร และการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของเกษตรกร
- **บริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์โดยยึดหลักของการมีส่วนร่วมในทุกระดับ** รับฟังความคิดเห็นของลูกค้า เพื่อให้เกิดการปฏิบัติงานที่ดี ตรงตามความต้องการของลูกค้า และสะดวกในการปฏิบัติของพนักงาน และเป็นผลดีแก่องค์กรในการพัฒนาให้เจริญเติบโตอย่างยั่งยืน
- **การพัฒนาส่งเสริมอาชีพเกษตรกรลูกค้า ที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงตามภูมิศาสตร์ และสิ่งแวดล้อมของพื้นที่** รวบรวมข้อมูลต่างๆ อย่างเป็นระบบ สร้างฐานข้อมูลที่ง่ายต่อการใช้งาน วางระบบแนวทางการพัฒนาให้เกษตรกรใช้ทรัพยากรในกระบวนการผลิตอย่างประหยัด ใช้ประโยชน์คุ้มค่า ส่งเสริมให้ชุมชนมีกฎระเบียบใช้ปฏิบัติร่วมกัน รวมทั้งให้มีกิจกรรมสืบทอดวัฒนธรรมภูมิปัญญาของชุมชนสู่เยาวชน

การมีภูมิคุ้มกัน

- **บริหารจัดการองค์การภายใต้กรอบการบริหารและการกำกับดูแลที่ดี (Good Corporate Governance)** อย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด และถือเป็นกฎเกณฑ์กติกาที่ทำให้ทุกคนที่เกี่ยวข้องต้องปฏิบัติ
- **กำหนดให้การใช้ชีวิตพอเพียงเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม ธ.ก.ส.** ที่พนักงานทุกคนจะต้องยึดถือและปฏิบัติ และกำหนดให้มีแผนงานโครงการเสริมสร้างและปลูกฝังวัฒนธรรม ธ.ก.ส. อย่างต่อเนื่องทุกปี
- **นำแนวคิดทางวิชาการไปกำหนดการจัดทำแผนการดำเนินงาน 5 ปี** แผนการดำเนินงานและงบประมาณประจำปี และให้ความรู้แนวทางการพัฒนาชนบทกับผู้นำเกษตรกร ผู้นำชุมชนต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง สร้างการมีส่วนร่วมการประชุม การพบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น จัดเวทีการเรียนรู้ซึ่งกันและกันระหว่างพนักงาน เกษตรกร และผู้นำชุมชน เพื่อวางแผนจัดทำ

โครงการบูรณาการและเป็นเครือข่ายเชื่อมโยงระหว่าง
กลุ่มนักพัฒนา ศูนย์เรียนรู้ และชุมชนให้เกิดความยั่งยืน

สำนักงานเทศบาลตำบลปลายพระยา อ.ปลายพระยา จ.กระบี่

เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่คณะผู้บริหาร
เทศบาลได้ร่วมกันประกาศนโยบายในการน้อมนำหลักการ
ทรงงาน พระราชดำรัส และปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
มาขับเคลื่อนการดำเนินงานขององค์กรในทุกมิติควบคู่กับ
หลักธรรมาภิบาล รวมถึงใช้ในการกำหนดยุทธศาสตร์
การพัฒนาชุมชน ทำให้ประชาชนในพื้นที่มีความรู้ความเข้าใจ
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และได้รับประโยชน์ สามารถ
ดำเนินชีวิตได้อย่างมีเหตุมีผลตามวิถีชีวิตของชุมชน
อย่างยั่งยืน

ความรู้

- มีการให้ข้อมูลข่าวสารอย่างหลากหลาย กว้างขวาง
หลายช่องทางและมีการเผยแพร่ความรู้ตามแผนพัฒนา
ความรู้และการศึกษาทั้งในและนอกระบบการศึกษาให้แก่
ผู้ที่ขาดโอกาสของชุมชน โดยจัดตั้งศูนย์ศึกษาเรียนรู้ขึ้น
ในเทศบาลและศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ที่ส่งเสริมการพัฒนาตามแนวพระราชดำริผสมผสานกับ
ภูมิปัญญาของชุมชนในการพัฒนาชุมชนร่วมกับสถาบัน
การศึกษา และสร้างความรู้ในการประกอบอาชีพให้ชุมชน

คุณธรรม

- เน้นการใช้ธรรมาภิบาลในการดำเนินงานทุกระบบงาน
และมีการประกาศกำหนดมาตรฐานคุณธรรมและจริยธรรม
ของเจ้าหน้าที่และผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

- เสริมสร้างระบบคุณธรรมในการบริหารกำลังคน ตาม
หลักศาสนาและศีลธรรมเข้ามาพัฒนาจิตใจของเจ้าหน้าที่
จนเกิดเป็นวัฒนธรรมขององค์กรที่ดี

ความพอประมาณ

- ใช้ทรัพยากรทางการบริหารและการพัฒนาอย่างประหยัด
คุ้มค่า เกิดประโยชน์สูงสุด โดยมีมาตรการประหยัดการใช้
ทรัพยากร และมีการประสานการใช้ทรัพยากรในการพัฒนา
ร่วมกับหน่วยงานภาคต่างๆ ในชุมชนอย่างพอเหมาะ
ทำให้ใช้ทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพร่วมกันและ
ลดต้นทุนทางการบริหารได้ โดยเทศบาลได้ใช้งบประมาณ
เพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชนด้านการพัฒนา
คุณภาพชีวิตมากกว่าร้อยละ ๗๐ และให้ชุมชนใช้
งบประมาณเงินทุนหมุนเวียนของกลุ่มเพื่อการเพิ่มทุน
ของกลุ่มจากผลการดำเนินงานให้มีเงินทุนขยายตัวขึ้น
และสามารถพึ่งตนเองได้ในระดับหนึ่งอย่างค่อยเป็น
ค่อยไป

- จัดตั้งกองทุนสวัสดิการคนดีปลายพระยา ให้แก่เจ้าหน้าที่
และวางแผนอัตรากำลัง ๓ ปีเพื่อบริหารกำลังคนให้
เหมาะสมกับภารกิจปัจจุบันพร้อมทั้งปรับวิถีชีวิตเจ้าหน้าที่
และชุมชนให้เข้าสู่วิถีชีวิตพอเพียงอย่างสมดุล

ความมีเหตุผล

- น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมากำหนดเป็น
นโยบายและยุทธศาสตร์ในการบริหารองค์กรและพัฒนา
ชุมชน ครบทุกระบบงานอย่างเป็นขั้นเป็นตอนและเป็น
กระบวนการ โดยสร้างการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน
ของรัฐและกลุ่มชุมชน ทั้งการคิด วางแผน และดำเนินการ
ตามสภาพปัญหาความต้องการและศักยภาพของแต่ละ
ชุมชน มีระบบภาคร่วมพัฒนาโดยปราศจากข้อขัดแย้ง
และใช้แผนพัฒนาระบบ ๕ ปี เป็นเครื่องมือในการพัฒนา
โดยจัดลำดับความสำคัญของการพัฒนาอย่างมีเหตุมีผล
เพื่อให้เกิดทิศทางการพัฒนาทั้งในปัจจุบันและอนาคต
- ติดตามประเมินผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ เพื่อ
ปรับปรุงแก้ไขนโยบายทั้งระยะสั้นและระยะยาวให้เกิด
การพัฒนาที่ยั่งยืนและสมดุลกับสภาพภูมิสังคมและ
ทรัพยากร

ภูมิคุ้มกัน

- ใช้หลักการทรงงานและพระราชดำรัส ที่เน้นการสร้าง ความเข้มแข็งจากภายในโดย “ระเบิดจากข้างใน” เพื่อ สร้างความเข้มแข็งภายในองค์กรและกลุ่มชุมชนโดย ใช้ระบบการบริหารจัดการที่ดี มีการบริหารความเสี่ยง และการตรวจสอบติดตามผลทุกไตรมาสอย่างเป็นระบบ
- เน้นการสร้างจิตสาธารณะให้แก่เจ้าหน้าที่และชุมชน ร่วมกันทำประโยชน์สาธารณะ สร้างคนดีและต้นแบบ แห่งคนดีขึ้นในองค์กร มีการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตพอเพียง ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ มีความสามัคคี ลด ละ เลิกอบายมุข รู้จักประหยัดและออมทรัพย์ร่วมกับชุมชน เสริมสร้าง อาชีพและรายได้ เสริมสร้างสุขภาพร่างกายและจิตใจ และมีการเชิดชูเกียรติคนดีทุกปี

โรงพยาบาลหนองม่วงไข่ อ.หนองม่วงไข่ จ.แพร่

โรงพยาบาลได้น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นแนวทางดำเนินงาน ทั้งในระดับองค์กรและชุมชน โดยกำหนดนโยบายให้บุคลากรทุกระดับมีส่วนร่วม ดำเนินงานกิจกรรมต่างๆ โดยการเรียนรู้ ตระหนัก และปฏิบัติ ด้วยตนเองในเบื้องต้น และนำความเข้าใจเหล่านั้นมา ร่วมกันดำเนินงานให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ทำให้ โรงพยาบาลสามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ อาทิ ปัญหาการเกิด ภาวะหนี้ค้างชำระค่ายาและเวชภัณฑ์ และสามารถอยู่ได้ อย่างมั่นคง มีความยืดหยุ่นในการบริหารงานที่สอดคล้อง

กับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและสิ่งแวดล้อม บุคลากร มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีความสุข สุขภาพจิตดี สามารถ ให้บริการแก่ผู้ป่วยให้มีความพึงพอใจมากขึ้น

ความรู้

- ส่งเสริมให้บุคลากรเรียนรู้และพัฒนาตนเอง เพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานให้บริการผู้ป่วยตามมาตรฐาน วิชาชีพ โดยการศึกษาด้วยตนเองผ่านการแลกเปลี่ยน การเรียนรู้ในหน่วยงาน หรือการศึกษาผ่านระบบ สารสนเทศของโรงพยาบาล
- จัดทำแผนพัฒนาบุคลากร โดยทีม HRD ของโรงพยาบาล สสำรวจความต้องการการพัฒนาความรู้ และศักยภาพ ของบุคลากรในภาพรวมของโรงพยาบาล โดยมุ่งเน้น เสริมสร้างบุคลากรในสาขาวิชาชีพที่มีความจำเป็นต่อ ทิศทางการดำเนินงานตามนโยบาย
- เน้นการส่งเสริมหลักสูตรความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงควบคู่กับนโยบายหลักของโรงพยาบาล เพื่อขยายผลความรู้ต่างๆ สู่ชุมชนต่อไป

คุณธรรม

- เน้นการฝึกอบรมบุคลากรในโรงพยาบาล ให้ยึดมั่นตาม หลักจริยธรรมองค์กร ด้วยการให้บริการแก่ผู้ป่วยทุกคน ด้วยความเสมอภาคเท่าเทียมกัน ให้ผู้ป่วยเข้าถึงบริการ ด้วยมาตรฐานเดียวกัน สะดวกรวดเร็ว ได้รับการบริการ ดุจญาติมิตร และเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน โดยเฉพาะ กลุ่มผู้ด้อยโอกาสในสังคม
- ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแกนกลาง ในการดำเนินวิถีชีวิตของชุมชน ยึดมั่นคำสอนของ พระพุทธศาสนาเป็นหลักพื้นฐานในการครองตน ครองคน และครองงาน บนพื้นฐานศีล ๕ เพื่อให้บุคลากรสามารถ ปฏิบัติงานและดำรงชีวิตอย่างมีความสุข มีการจัดกิจกรรม ทางศาสนาอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งช่วยส่งผลดีต่อสุขภาพ ร่างกายและจิตใจของประชาชน และสร้างความสัมพันธ์ อันดีระหว่างกลุ่มผู้ป่วย และระหว่างผู้ป่วยกับเจ้าหน้าที่

ความพอประมาณ

- ปรับปรุงระบบการบริหารงานและการให้บริการผู้ป่วย ให้เหมาะสมสอดคล้องตามบทบาทหน้าที่หลักในการ

ให้บริการผู้ป่วยให้เป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพ บริหารงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ภายใต้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ลดขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ซ้ำซ้อน มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ตามระเบียบราชการ

- มีการสื่อสารกับเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลอยู่อย่างสม่ำเสมอ โดยจัดให้มีการประชุมประจำเดือน เพื่อรับฟังข้อเสนอแนะต่างๆ ร่วมกัน ทั้งในระดับผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขได้ตามความเหมาะสม และมีศักยภาพสูงสุดในการจัดบริการให้แก่ชุมชน

ความมีเหตุผล

- ดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของหน่วยงานภาครัฐ และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเน้นการให้บริการและส่งเสริมประชาชนให้ดูแลสุขภาพด้วยตนเอง เน้นการเสริมสร้างสุขภาพให้แข็งแรงมากกว่าปล่อยให้เกิดการเจ็บป่วยแล้วมาทำการรักษา และจัดตั้งชมรมกีฬาประเภทต่างๆ เพื่อเปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่ และประชาชนทั่วไปมีการร่วมกิจกรรมการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ
- ส่งเสริมการลดการใช้สารเคมีต่างๆ ที่เป็นอันตรายต่อร่างกาย โรงพยาบาลเป็นต้นแบบการใช้ระบบจุลินทรีย์ที่มีประสิทธิภาพ (EM) ทดแทนสารเคมีในกระบวนการทำให้ปราศจากเชื้อของโรงพยาบาล การดูแลจัดการสิ่งแวดล้อม และการแก้ไขปัญหาหระบบบำบัดน้ำเสีย ตลอดจนประสานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลน้ำวัด

เพื่อขยายผลสู่การลดการใช้สารเคมีในการเกษตร ลดสารพิษตกค้างในร่างกายและรักษาสภาพสิ่งแวดล้อมได้

การมีภูมิคุ้มกัน

- ส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลและผู้ป่วยที่เข้ามาใช้บริการได้ตระหนักรู้ และดำเนินชีวิตตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงควบคู่กับการปฏิบัติตนตามหลักพุทธศาสนา ดำเนินชีวิตด้วยความไม่ประมาท และมีสติ เพื่อให้สามารถปรับตัวและตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในระดับนโยบาย สังคม และสิ่งแวดล้อมได้อย่างสมดุล ทำให้บุคลากรปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ
- มีกิจกรรมสนับสนุนการพึ่งตนเองในครัวเรือน เช่น การปลูกผักกินเอง การผลิตน้ำยาอเนกประสงค์ใช้ในครัวเรือน การส่งเสริมให้ใช้จุลินทรีย์ที่มีประสิทธิภาพ (EM) ในนาข้าวของคนงานในโรงพยาบาล เพื่อให้เกิดการพึ่งพาตนเอง ลดการใช้สารเคมีในครัวเรือน และการลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน เพื่อคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นให้แก่บุคลากร

เอกสารอ้างอิง

คณะกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, การประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง, ๒๕๕๐.

โรงพยาบาลหนองม่วงไข่, เข้าถึงได้จาก

<http://www.nmkhospital.net>

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ, การประกวดผลงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ครั้งที่ ๒, ๒๕๕๔

